

Ympäristövastuu

Ympäristövastuu osana Suomen Koripalloliiton vastuullisuussuunnitelmaa

SUOMEN
KORIPALLOLIITTO

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	1
Koripallon ympäristövaikutukset	1
Tavoitteet	3
Tavoite 1: Kilpailutoiminnan, liiton perustoiminnan ja seuratoiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen.....	3
Tavoite 2: Viisas liikkuminen lähtökohtana.....	4
Tavoite 3: Kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutusten vähentäminen	4
Seuranta ja toteutus	5
Aikaisempi ympäristövastuun huomiointi	5
Toimenpiteet	6
Kilpailutoiminnan, liiton perustoiminnan ja seuratoiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen.....	6
Viisas liikkuminen lähtökohtana	8
Kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutusten vähentäminen.....	9
Toimenpidesuunnitelma 2022-2024.....	10
LÄHTEET.....	11

JOHDANTO

Ilmastokriisi uhkaa tapaamme liikkua ja urheilla. Suomen Koripalloliitto sitoutuu kantamaan vastuunsa ja tekemään osuutensa ilmastonmuutoksen hillinnässä. Vastuullisuus on yksi Suomen Koripalloliiton keskeisistä arvoista ja osa liiton strategiaa. Koripalloliitto on sitoutunut ympäristövastuuseen Reilun pelin ihanteissa ja tavoitteissa, urheiluyhteisön yhteisessä ja omassa vastuullisuussuunnitelmassaan ja liikuntalaissa.

Tämän ympäristövastuusuunnitelman tavoite on tehdä näkyväksi toimenpiteitä, joilla Suomen Koripalloliitto kantaa vastuunsa ympäristövastuuasioissa ja vahvistaa yleisen ja rohkaisevan ympäristön luomista eri toiminnan tasoille. Suunnitelma laajentaa Suomen Koripalloliiton vastuullisuussuunnitelmassa auki kirjoitettuja ympäristötoimia ja jatkaa liiton strategista linjaa vastuullisuusasioissa. Koripalloliiton sloganin ”Be as good as you can be” mukaisesti toimimme parhaalla tavalla myös ympäristövastuuasioissa. Taustalla ympäristövastuusuunnittelussa ovat YK:n jäsenmaiden kestävä kehityksen tavoiteohjelma Agenda2030, jonka tavoiteohjelmassa sitoudutaan mittaviin ilmastotekoihin ja vastuulliseen kuluttamiseen, sekä Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) tavoitteeseen, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta.

Koripallon ympäristövaikutukset

Koripallotoiminnalla on ympäristövaikutuksia. Sitran ja Olympiakomitean arvion mukaan yli puolet urheilun ympäristövaikutuksista painottuvat liikenteen ja matkustamisen ympäristövaikutuksiin. Infrastruktuurin rakentamisen vaikutukset ovat myös merkittäviä.

Infrastruktuurin vaikutusten laajuutta ei ole suoraan koripallotoimintaan liittyen selvitetty. Jäljempänä infrastruktuureista puhutaan olosuhteina.

Tämän ympäristövastuusuunnitelman lähtökohtana on, että liikenteen, matkustamisen ja olosuhteiden vaikutukset ovat merkittäviä ja etenkin olosuhteiden osalta vaikutuksia on selvitettävä lisää. Ympäristövaikutuksia on myös varusteilla ja erilaisilla hankinnoilla.

Koripallotoiminnan keskiössä on kilpailutoiminnan järjestäminen, jonka ympärille koko muu toiminta rakentuu. Liikenteen, matkustamisen, infrastruktuurin, varusteiden ja hankintojen ympäristövaikutusten kokonaisuus rakentuu kilpailutoiminnan järjestämisestä, jota kaikki muu Koripalloliiton ja seurojen perustoiminta tukee. Koripallotoiminnan aiheuttama ympäristökuormitus vaatii toimia sekä yksilö-, seura- että liittotasolla.

Liikkuminen ja matkustaminen ovat elimellisiä osia arjen harrastustoiminnassa – harjoitukseen, kilpailuihin, tapahtumiin, koulutukseen, kokouksiin ja työpaikalle kulkeminen synnyttävät päivittäistä liikkumisen tarvetta. Koripalloa harrastetaan perinteisesti koulujen liikuntasaleissa ja erilaisissa urheilu- ja liikuntahalleissa, eikä harrastaminen vaadi sinänsä pitkälle erikoistuneita olosuhteita. Olosuhteiden ympäristövaikutuksiin sisältyvät toisaalta olosuhteiden rakennusvaiheiden vaikutukset kuten myös käytön energia-, vesi- ja lämmitysvaikutukset. Olosuhteet linkittyvät liikkumiseen ja matkustamiseen sijaintinsa kautta, millä on merkittävä vaikutus päivittäisen toiminnan ympäristövaikutuksiin.

Koripallon perustoimintaan liittyy myös muita huomioitavia ympäristövaikutuksia. Materiaalit, tekstiilit, palkinnot, paperituotteet, tarjoilut ja jätehuolto muodostavat osiaan kokonaisuuden, joihin toimijat pystyvät arkisilla valinnoillaan vaikuttamaan. Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelmassa huomioidaan koripallotoiminnan ympäristövaikutuksia.

Tavoitteet

Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelman tavoitteena on tuoda esiin selkeästi ja konkreettisesti toimia, jolla oman toiminnan ympäristökuormituksia voidaan vähentää. Ympäristövastuusuunnittelu noudattaa koripalloliiton strategista linjaa, jossa sitoudutaan vastuullisuuteen. Suunnitelman tarkoituksena on myös luoda puitteet avoimelle ja rohkaisevalle ilmapiirille, jossa parhaita käytänteitä jaetaan, ympäristövastuuasioista viestitään ja seuroja tuetaan. Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelman tavoitteet on jaoteltu kolmeen toisiinsa linkittyneeseen osa-alueeseen: Kilpailutoiminnan, liiton perustoiminnan ja seuratoiminnan ympäristövaikutusten vähentämiseen, Viisaaseen liikkumiseen lähtökoh- tana sekä Kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutusten vähentämiseen.

Tavoite 1: Kilpailutoiminnan, liiton perustoiminnan ja seuratoi- minnan ympäristövaikutusten vähentäminen

Kilpailutoimintaan liittyy aina matkustamista. Olympiakomitean mukaan yli 50% urheilun ympäristövaikutuksista liittyy matkustamiseen. Matkustamisen lisäksi kilpailutoiminnassa tulee huomioida tapahtumapaikan saavutettavuus, maantieteellinen sijainti, materiaalit, ruokailu, kierrätys ja olosuhteet. Kilpailutoiminnan osana ovat myös kilpailutapahtumat. Tavoitteena on vähentää kilpailutoiminnan ympäristövaikutuksia tutkimalla vaihtoehtoi- sia kilpailujärjestelmiä matkustamisen vähentämiseksi.

Koripalloliiton toimiston toimintaan ja arkiseen seuratoimintaan liittyy huomioitavia asi- oita. Tilojen energiakulutuksen tehokas managerointi, joka on monistettavissa myös seu- ratoimijoille. Tätä tukee myös kaupunkien omat hiilineutraaliustavoitteet, sillä suuri osa seuroista harjoittelee kuntien tai kaupunkien hallinnoimissa tiloissa.

Työmatkat ja koulutusten järjestäminen synnyttävät matkustamista ja arkisesta perustoi-
minnasta syntyä tarvetta kierrätykseen, paperin käyttöön ja ruokavalintoihin. Tavoitteena
on vähentää perus- ja seuratoiminnan ympäristövaikutuksia ja kannustaa kestäviin valin-
toihin arkisessa toiminnassa.

Niin ikään yhteistyökumppanuuksien valinnoissa painotamme kestävä kehityksen valin-
toja ja pohdimme mahdollisia keinoja vähentää ympäristökuormaa yhdessä kumppa-
niemme kanssa.

Tavoite 2: Viisas liikkuminen lähtökohtana

Viisaalla liikkumisella tarkoitetaan ympäristöä säästävää, turvallista, sujuvaa, terveellistä
ja taloudellista tapaa liikkua. Sen keinoja ovat kävely, pyöräily, joukkoliikenne, kimppakyy-
dit ja etätyö. Suomen Koripalloliitto pitää viisasta liikkumista lähtökohtanaan ja tavoit-
teena on vähentää liikkumisen ympäristövaikutuksia toiminnassa.

Tavoite 3: Kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutusten vä- hentäminen

Kulutuskäyttäytymisellä ja erilaisten materiaalien käytöllä on olennainen vaikutus ympä-
ristöön. Suomen Koripalloliitto tiedostaa myös hankinnoissa ja materiaaleissa omat ympä-
ristövaikutuksensa ja kannustaa seuroja parhaisiin käytänteisiin ja sitoutuu kierrättä-
miseen. Tavoitteena on vähentää kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutuksia.

Esitelyjen tavoiteosa-alueiden lisäksi yleisenä tavoitteena on perehdyttää ympäristövastuusuunnitelma Koripalloliiton henkilöstölle, jalkauttaa tavoitteita aktiivisesti seuroille ja varmistaa ympäristövastuuasioiden näkyvyys kaikissa koripalloliiton eri toiminnoissa.

Seuranta ja toteutus

Koripalloliiton ympäristövastuusuunnitelman päivityksestä, tavoitteiden seurannasta ja toimeenpanon valvomisesta vastaa Koripalloliiton johtoryhmä. Ympäristövastuusuunnitelman tavoitteet ja edistyminen tarkistetaan vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Koripalloliiton johtoryhmä tutkii mahdollisuuksia WWF Green Office -ohjelman käyttöönotosta tulevan toimintakauden aikana. Seuroille tarjotaan ympäristövastuuasioissa ja niiden suunnittelussa tukea. Myös seurojen edistymistä tarkastellaan vuosittain kyselyjen ja erilaisten mittarien avulla.

Ympäristövastuutyön edistämisen keskiössä on viestintä. Viestinnän tavoitteena on jakaa parhaita käytänteitä, kannustaa seuroja ja heidän jäseniään ympäristötoimiin ja luoda yleisesti rohkaisevaa, kannustavaa ja myönteistä ilmapiiriä ympäristöä edistäviin toimiin.

Aikaisempi ympäristövastuun huomiointi

Koripalloliiton toiminnassa ympäristövastuuasioita on huomioitu jo aiemmin. Koripalloliitossa ja seuroissa on tehty tietoisia valintoja ympäristön suhteen. On kuitenkin huomioitava, että koronasta lähtöisin olevat etämahdollisuudet niin töissä, koulutuksissa, kokouksissa ja harjoituksissa ovat osaltaan vauhdittaneet hyvien ympäristövastuullisten käytänteiden löytämistä.

Koripalloliiton toimistoarjessa on minimoitu paperin käyttöä, käytetty joustavia etätyömahdollisuuksia, suosittu sähköistä viestintää, vältetty turhaa energiankäyttöä ja

minimoitu jätteen syntymistä. Koripalloliiton koulutuksia ja kokouksia on järjestetty matkustamisen välttämiseksi etänä. Koripalloliitossa on kannustettu liikkumaan joukkoliikenteellä, kimpakyydein, pyöräillen ja kävellen ja esimerkiksi Susijengin peleihin on kannustettu kulkemaan metrolla. Materiaalien uusiokäyttöä ja kierrätystä on hyödynnetty esimerkiksi kierrättämällä maajoukkueiden peliasuja, myymällä vanhoja tekstiilejä kirpputorihinnoin ja uusiokäyttämällä aiempien kisojen brändäysmateriaaleja. Helsingin EuroBasket 2017 -tapahtumassa tuotettiin brändäysmateriaaleista kasseja ja tietokonelaukkuja, ja ympäristöasiat olivat muutenkin merkittävästi esillä tapahtumassa. Liitto on myös säännöllisesti lahjoittanut vanhoja peli- ja harjoitusasuja sekä koripalloja ja pelikenkiä kehitysmaihin.

Tehtyjä toimia tunnistamalla ja kehittämällä ympäristövastuutekojen vaikuttavuutta voidaan lisätä. Ympäristövastuuasioita ei voida pitää itsestäänselvyyksinä, vaan niiden integroituminen perustoimintaan vaatii pitkäjänteistä, avointa ja näkyvää työntekoa kaikilta toimijoilta.

Toimenpiteet

Toimenpiteiden tarkoituksena on tuoda aiemmin esiteltyjä tavoitteita konkreettisemmalle tasolle. Toimenpiteet on jaoteltu tavoitteiden tavoin osa-aluekohtaisesti ja toimenpiteille on myös määritelty mittareita.

Kilpailutoiminnan, liiton perustoiminnan ja seuratoiminnan ympäristövaikutusten vähentäminen

- Kilpailukalenterin suunnittelussa, etenkin alueellisissa sarjoissa, pyritään huomioimaan, että matkustamisen tarve minimoidaan. Toiminnassa suositetaan turnausmuotoa, jos mahdollista, ja saman joukkueen ikäluokan vieraspelejä koordinoidaan yhteisten kyytien mahdollistamiseksi ja erotuomarien liikkuminen ohjeistetaan tapahtuvan kimppekyydein.

Mittari: seurojen jakamat käytänteet ja uutisoinnit best practices -malleista; erotuomareiden matkakustannukset pysyvät budjetoidussa, jolloin yhteismatkustaminen toteutuu

- Suositetaan lentomatkustamisessa mahdollisimman ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja

Mittari: hiilijalanjäljen kompensointi toteutetaan esim. vapaaehtoisella lisämaksulla

- Koripalloliiton suuremmille tapahtumille laaditaan omat ympäristösuunnitelmat

Mittari: ympäristösuunnitelmien määrä

- Kannustetaan juomaan tapahtumissa puhdasta suomalaista hanavettä ja pyritään ajamaan tämän monipuolinen hyöty läpi FIBA:n alaisissa tapahtumissa

Mittari: tarjotun pulloveden määrä vähenee

- Vähennetään toimistoarjessa turhaa energiankäyttöä ja minimoidaan jätteen syntymistä. Kierrätetään jätteet mahdollisuuksien mukaan ja tehostetaan liiton toimiston ja tapahtumien jätteenkäsittelyä yhdessä toimipaikkojen kanssa.

Mittari: sekajätteen määrä; erilaiset lajittelupisteet/-mahdollisuudet arjessa

- Markkinointi, viestintä ja muu paperimateriaalia perinteisesti kuluttava toiminta on digitaalista

Mittari: tulosteiden määrän väheneminen

- Pakolliset hankinnat suunnitellaan pitkällä tähtäimellä ja turhia hankintoja vältetään. Suositetaan esimerkiksi aineettomia lahjoja ja sähköisiä materiaaleja.

Mittari: hankintojen käyttöikä ja käyttökertojen määrä, syntyvän jätteen määrä vähennee

- Matkustamisen tarvetta vähennetään etätömahdollisuuksin ja etäosallistumismahdollisuuksin. Koulutuksissa käytetään etätöskentelyä, mikäli se on mahdollista.

Mittari: etä- ja lähityöpäivien suhdeluku, kokousten etä- ja lähijärjestämisen suhdeluku, koulutusten etä- ja lähijärjestämisen suhdeluku

- Kannustetaan seuroja oman hiilijalanjälkensä mittaamiseen

Mittari: hiilijalanjälkeä mittaavien seurojen määrä

- Kannustetaan seuroja ympäristöohjelmien tekoon ja keke-koutsin käyttöön

Mittari: seurojen ympäristöohjelmien määrä

- Jaetaan ympäristövaikutuksia vähentäviä parhaita käytänteitä seuroilta

Mittari: jaetut julkaisut

- Tavoitellaan Fiksu seura -palkintoa koripalloseuralle

Mittari: palkinnon saaminen

Viisas liikkuminen lähtökohtana

- Kannustetaan päivittäisessä toiminnassa liikkumaan joukkoliikenteellä, kimppakyydeillä, pyöräillen ja kävellen.

Mittari: Seurat jakavat omia best practices -käytäntöjään

- Olosuhdehankkeita suunniteltaessa otetaan huomioon uusien tilojen sijainti ja saavutettavuus ja suositaan harjoitustoiminnassa mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi lähikouluja

Mittari: tilojen saavutettavuus eri liikennevälineillä

- Kannustetaan hyötyliikuntaan harjoitukseen liittyvillä matkoilla sekä toteutetaan kampanja, jonka tarkoituksena on mitata toteutuneita pyörä/kävely/hiihtokilometrejä joukkueen tms. sisällä määrättyllä ajanjaksolla harjoitusmatkoilla

Mittari: osallistuneet joukkueet

- Oheisharjoittelua organisoidaan osittain etänä ja vältetään turhaa matkustamista
Mittari: etä tapahtumien määrä

Kulutuksen ja materiaalien ympäristövaikutusten vähentäminen

- Kierrätetään käyttökelpoiset pallot, kengät ja tekstiilit sekä muut tuotteet ja lahjoitetaan vanhoja tekstiilejä ja myydään niitä kirpputorihinnoin tapahtumissamme
Mittari: jätteen määrän väheneminen
- Uusiokäytetään maajoukkueiden peliasuja ja hyödynnetään uusiokäyttöä mahdollisuuksien mukaan
Mittari: asujen käyttövuosien kasvaminen
- Edistetään kestävien ratkaisujen valintaa tapahtumia järjestäessä ja hankintoja tehdessä
Mittari: hankintojen käyttöikä ja käyttökertojen määrän lisääntyminen
- Kaikki hankinnat arvioidaan ja optimoidaan ympäristönäkökulmasta, jota viestinnässä kutsutaan kestäväksi kulutukseksi
Mittari: kestävän kulutuksen maininnat viestinnässä
- Pokaalit ja mitalit tuotetaan kestävästi ja ilman vuosilukuja. Jos palkinnon kannalta vuosiluvun painaminen on oleellista, on palkintojen tarve määriteltävä tarkasti. Palkintoja voidaan myös kierrättää ja suositaan kiertopalkintoja.
Mittari: ylijääneiden palkintojen määrän väheneminen ja materiaalien kierrätettävyys
- Lahjoissa ja palkitsemisissa suositaan aineettomia palkintoja ja aineellisissa palkinnoissa harkitaan tarkasti niiden mielekkyys ja tarpeellisuus vastaanottajalle. Mielekkyyttä voidaan varmistaa mahdollistamalla valinta tai kieltäytyminen.
Mittari: vuosittaisten palkintojen hankintojen määrä ja aineettomien palkintojen osuus siitä

Toimenpidesuunnitelma 2022-2024

Toimenpide	Tavoite	Vuosi	Arviointi	Vastuu- taho
Ympäristöohjelman perehdytys Koripalloliiton henkilöstölle ja avainhenkilöille	Ympäristöohjelman sisällön ja tavoitteiden tuntemus ja ymmärrys	2022	Perehdytykseen osallistuneiden ja ohjelmaan sitoutuvien henkilöiden lukumäärä	Johtoryhmä
Ympäristöohjelman julkaisu ja jalkautus koripallokenttään ja jäsenseuroille	Mahdollisimman laaja levikki ja tavoitettavuus. Jäsenseurat sitoutuvat ja osallistuvat ohjelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin.	2022	Uutisen, uutiskirjeen ja sähköpostisuoran avausklikkaukset, sekä mukaan ympäristöohjelmaan haluavien seurojen määrä	Johtoryhmä + viestintä
Tarkentuneen ympäristöohjelman toimenpidesuunnitelman laatiminen	Yksityiskohtaisempien tavoitteiden kirjaaminen ja aikatauluttaminen; WWF Green Office -ohjelman käyttöönoton tarkastelu ohjaamaan suunnitelman laatimista	2022	Tarkentunut toimenpidesuunnitelma jatko-toimenpiteineen	Johtoryhmä

Tämän vastuullisuusohjelman osion on kirjoittanut Koripalloliitolle Lauri Salovaara. Kysymyksistä ja kehitysehdotuksista ympäristöohjelmaan liittyen vastaa toimitusjohtaja.

LÄHTEET

Kestävän kehityksen tavoitteet

<https://www.ykliitto.fi/yk-teemat/kestavan-kehityksen-tavoitteet>

Liikuntalaki

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>

Reilun Pelin -periaatteet

<https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2018/11/liite-2-urheiluyhteison-reilun-pelin-ihan-teet-ja-tavoitteet.pdf>

Suomen Koripalloliiton strategia 2019-2024

https://d3syc56w7foqy0.cloudfront.net/assets/files/22880/strategia_v2.jpg?1D2GFP

Suomen Koripalloliiton vastuullisuussuunnitelma

https://basket.sites.avoine.com/site/assets/files/23066/vastuullisuusohjelma_2020.pdf

Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020-2024

<https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf>

Viisas liikkuminen

http://www.motiva.fi/files/10500/Tata_on_viisas_liikkuminen_iso.jpg

Ympäristö ja urheilu

<https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/ymparisto-ja-ilmasto/>

